

L' EXCURSIONISTA

BOILETÍ MENSUAL

DE LA

ASSOCIACIO CATALANISTA D' EXCURSIONS CIENTIFICAS

FUNDADA EN 26 DE NOVEMBRE DE 1876

ANY VI.

BARCELONA 31 DE JULIOL DE 1883

NÚM. 57.

CONDICIONS DE LA PUBLICACIÓ

GRATIS PERA 'LS ASSOCIATS.—Pera 'ls no socis: 1'50 pessetas al any.—Número sol 25 cénts
Se suscriu en lo LOCAL DE LA ASSOCIACIÓ, PARADÍS, 10, SEGON, ahont deuen dirigir-se totas
las comunicacions y en las llibrerias de Verdaguer, Parera, y Felip.

SOCIS ENTRATS DURANT LO MES DE JULIOL.

D. Guillem Spitz.

» Joseph Antoni Buxeres.

» Miquel Giralt y Bas.

DELEGATS.

Rvnt. D. Jaume Bosch, Pbre. á S. Pere de Tarrassa,

» Joan Pelegrí, í Tossa.

CONFERENCIA

SOBRE

DESCLOT Y SA CRÓNICA

Nostre consoci D. Antoni Aulèstia y Pijoan prengué per tema
de la conferencia que doná en lo local de la CATALANISTA lo dia 27
del passat Abril, lo dalt anunciat.

Comensà per fer notar la importancia de la literatura catalana y dintre d' ella la de la prosa, que hi alcansà un alt grau de perfecció, especialment per la magnífica sèrie de sos cronístas que com lo Rey D. Jaume, Marsili, Desclot, Muntaner, lo Rey don Pere IV y Turell nos presentan, descrita en tots sos detalls y animada ab los colors mes vius del estil narratiu, los fets memorables que il·lustren l' historia de nostra pàtria desde 'l sigle XIII al XV.

Concretantse després al objecte de la conferencia, parlà de Bernat Desclot, indicant los escassíssims datos que han pogut trobarse sobre sa vida, y que 's reduheixen á que era de familia noble y vivia per los anys de 1285, com se comproba ab una referencia que 's fa á si meteix en lo capítol 159 de sa *Crònica*.

Respecte d' aquesta, digué que de son text existeixen varis còdices, entre ells dos en nostra Biblioteca Provincial, manuscrits en lletra gòtica, l' un de mitjans del sigle XIV y altre del XV. En Madrid n' existeix copia en la Biblioteca del Marqués de Mondejar, y Paris posseheix lo de la Biblioteca Nacional.

Fou traduhida aquesta obra en part per Rafel Cervera é impresa á Barcelona en 1616; essent reimprés lo tros d' aquesta traducció referent á la invasió dels francesos quan Felip I' Atrevit, á expensas del Govern espanyol en 1793, pera avivar l' esperit públich contra la nació vehina ab motiu de la guerra.

Lo text catalá havia restat inédit fins que sortí en lo *Pantheon Littéraire*, monumental edició publicada á Paris per Buchon (*Chroniques étrangères relatives aux expéditions françaises pendant le XIII siècle.—Paris 1875*).

Del gran valor de la *Crònica* de Desclot, com á obra històrica y literaria, s' ocupá també lo conferenciant, fent notar com en ella resplandia un fons de senzillesa que tenia molt de solemne, y que 'ls interessants fets que 's contavan anavan revestits d' un estil sobri y elegant que donava un relleu esculturat als epissodis. Indicá també que, al revés de las altrás cròniques catalanas, en la de Desclot domina 'l caràcter impersonal, no sortint la figura del autor mes que en un senzill incident.

Pera posar mes en evidencia aquestas indicacions explicá lo Sr. Auléstia, per llur ordre, los diferents successos de que s' ocupa la *Crònica* y 'ls capítols que respectivament s' hi emplean,

desde la batalla de las Navas en 1212 fins á la mort de Pere 'l Gran en 1285; y doná lectura d' alguns dels fragments mes interessants y pintorechs, com la descripció dels almugavers; lo desafiament de Burdeus; pintura del exercit francès invasor; la entrada de Roger de Lauria ab sa armada á Barcelona etc.

Pera terminar exposá 'l conferenciant algunas consideracions sobre la necessitat del estudi del passat, especialment pera 'ls catalanistas; l' enllás d' éll y sa armonía ab los progressos de la civilització; acabant ab una sentida excitació pera que no s' olviden aqueixas págines gloriosas que constitueixen la vida de nostre poble.

Lo Sr. Auléstia fou saludat al terminar ab nutrit aplaudiment.

EXCURSIONS.

(*Extracte*)

CURS DEL RIUS SEGRE Y EBRE (particular) 13, 14 y 15 MAIG 1883. Assistencia dels Srs. Olivó, Arolas, Guasch, Tusquets, Farrés (E). y Farrés (W). aquest últim delegat de la CATALANISTA á Lleyda.

Comensaren la excursió per Lleyda, lo dia 12, empleant la tarde en visitar detingudament lo Castell ó antiga Seu, un dels monuments romànichs mes notables que per sort se conservan á Catalunya, en qual construcció y en mitj d' una gran riquesa en delicats treballs, sobressurt la magnífica porta dita dels Fillols, model acabat de l' arquitectura que predominava encara en nostra terra en lo sigle XIII.

Lo dia 13 s' embarcaren en una pontona que posá á la disposició de nostres consocis lo Sr. Cardellach, delegat de la CATALANISTA y distinguit Enginyer-director de las minas d' Escarp.

Riu avall, admirant la fèrtil plana de Lleyda y passada la confluencia ó aigua-barreja dels rius Cinca y Segre, atracaren en lo port de carga de las esmentadas minas y foren amablement rebuts y espléndidament obsequiats per lo citat Sr. Cardellach. Vist lo bell panorama del Segre en aquell punt, recorregueren las galerías pera l' explotació de carbó de pedra y ciment, com també altres ben

instaladas dependencias ab maquinaria, forns, molins, etc. Feren nit los excursionistas en aquella colonia, hostatjantse en las habitacions del propi senyor.

A la matinada del següent dia s'embarcaren en la meteixa pontona portada per la corrent del Segre; arrivaren á la confluencia d'aquest ab l'Ebre, voltant lo delta format per los dos caudalosos rius, y donaren fons davant Mequinenza de quina població visitaren lo Castell no vejenthi res mes digne de menció. Prosseguint curs del Ebre avall, contemplant las bellesas naturals de sas voras tan aviat feréstegas com plenas d'encantadoras masses de vegetació, trovaren una gran resclosa de canalisació, y, á poch, tornaren á saltar en terra pera visitar á Flix, típica població que 's trova com en plena etat mitjana. Son notables en sa iglesia una porta y finesstral d'estil ojival.

Reembarcats novament, feren vía pel meteix curs fluvial; deixaren á ma dreta Ascó; y tot seguit entraren en lo tallat *Pas del Ase* per ahont lo riu serpenteija obrintse pas per dintre las montanyas de Reguerols. Al cayent de la tarde arribavan á Mora d'Ebre ahont passaren la nit del 14.

En lo tercer dia prosseguiren embarcats com en los anteriors pel mateix riu, per arribar, 2 horas y mitja després, á Miravet. En eix poble visitaren lo notable Castell del qual ja 's fa menció en lo sigle XI y que conserva encara una capella románica.

Lo riu d'aquest punt avall s'exten ab amplada magestuosa, perdentse al lluny las siluetas de las montanyas que fins aquí lo encongian.

Dintre breu temps foren arrivats á Cherta ab altre resclosa; y fins á Tortosa comensaren á trovar varias barcas de transport que ab sas velas estesas recorren aquell caudalós riu.

Visitat lo mes notable de la ciutat dels Ilergavons, particularment la Seu, de gust ojival, que abunda en interessants detalls distingintse lo comunicar-se entre ellas las capellas absidals per magnífichs calats de pedra que sostenen finíssimas columnetas; retornaren á Barcelona altament agradats de la excursió.

Traguéren dibuixos los Srs. Olivó y Arolas.